

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 204 ВД 7/19с.

Дата 24.07.2019г.

До

Г-н Председателя на Конституционния съд
на Република България
проф.дюн Борис Велчев

ПРАВНО МНЕНИЕ

От проф.д-р Христина Тодорова Балабанова
ЮФ на УНСС

Относно: ОПРЕДЕЛЕНИЕ от 2 .07.2019 на КС за
разглеждане по същество искането на Висшия Адвокатски Съв-
ет за установяване на
противоконституционност на чл.10,ал.1,изр. второ от Закона за
митниците /обн..ДВ,бр 15 от 6.02.1998г и посл. Изм. Дв. бр. 32
от 16.04.2019/
Със същото определение ми е отправена покана да изразя
правно мнение.

Уважаеми г-н Председател,

Уважаеми господа конституционни съдии,

1. Противоречие с чл.56 ,чл.120 от К и чл.6-2 от ЕКЗПЧ

“Митническите служители,които са митнически органи по смисъла на закона ,могат да бъдат само лица ,които не са привлечени като обвиняеми или не са подсъдими за умишлени престъпления от общ характер“ гласи текста на чл.10,ал1.изр.второ от ЗМ . Анализът му разкрива една особеност.Ограничението се въвежда не за всички митнически служители а само за тези, които са митнически органи.

В митническата администрация работят различни видове държавни служители ,но не всички имат статут на митнически органи .Възниква въпросът с какво митническите органи са по-специфични в сравнение с останалите органи в държавата , та подобно строго ограничение се въвежда само за тях, не и за другите? Въобще в по-общ план може ли за се въвеждат подобни ограничения за лицата имащи статут на държавни органи?

В редица свои Решения Конституционният съд съвършено правилно е отбелязвал/Решение №10/1999, Решение № 18/1997/,че ограничаването на правата на гражданите, извън изчерпателно изброените социални признаци в чл.6,ал. 3 от Конституцията са допустими, но с това и в най-малка степен не се нарушава Конституцията. В случая става дума за индивидуални ограничения.В Решение № 18/97г на КС се посочва, че „правото на едно лице да заема определена длъжност не е абсолютно по своя характер.То подлежи на ограничения от обективен и субективен характер, които произтичат от различни конституционни ценности и принципи.

Щом законодателят може да въвежда ограничения и изисквания за търговци ,одитори и други , то защо да не е възможно такива да бъдат установени и спрямо лица , които упражняват държавна власт, независимо дали са със статут на държавни органи или държавни служители.

Единствено суверенът в лицето на законодателната власт може с оглед гарантиране на по-висша конституционно установена ценност и обществен интерес да въведе такива ограничения.

В случая обаче без отговор остава въпросът, защо за лицата имащи статут на органи на законодателна, съдебна или други органи на изпълнителната власт ,няма допълнителни ограничения, а само са митническите органи?

Това поставя тези лица в деструктивно положение спрямо останалите лица със статут на държавни органи.

Поставеното ограничение е с твърде широко поле, не е ясно дали е във връзка с работата на митническия орган. Освен това води до намесване в личния му живот, няма предвидено дисциплинарно производство предхождащо отстраняването му от работа и то автоматично, без право на защита.

По същество с чл.10, ал.1 изр.второ от ЗМ е въведено ново допълнително основание за прекратяване на служебното правоотношение. Ако евентуално митническият служител не отговаря на изискванията на чл.10, ал.1, изр.второ от ЗМ неизбежната правна последица от това е предсрочно прекратяване на служебното му правоотношение. Това става автоматично и без право на съдебна защита.

Прекратяването на служебното правоотношение се извършва чрез административен акт. Съгласно чл.120 на К всички административни актове подлежат на съдебен контрол, освен в изрично посочените случаи.

А това други думи означава, че с изключването в чл.10, ал.1 изр. второ от ЗМ на съдебната защита е нарушен чл.120 на К.

Независимо какво ограничение е въведено, гражданите имат право на защита / чл.56 и чл.120 от К/, на справедлив съдебен процес в съответствие с Директива 2016/343 и утвърдените в чл.47 и чл.48 Харта на основните права на ЕС и ЕКЗПЧ.

Отстраняването от работа, автоматично без право на съдебен контрол е нарушаване на принципите на чл.56 и чл.120 от К и ЕНЗПЧ. В този смисъл е Решение № 5/2016 на КС, Решение № 4 по дело № 15/2018 на КС.

2. Противоречие с чл.31, ал. 3 от Конституцията с презумцията за невинност

Презумцията за невинност се свързва с наказателния процес, но в по-широк план има приложение и спрямо други отрасли на правото.

Без да взимаме отношение по въпроса дали презумцията за невинност е правен принцип, презумция, фикция и други, според нас тя е установена

в чл.31,ал 3 от К, в чл 6-2 от ЕКПЧ и е част от основните права, които съгласно практиката на съда се закрилят от правния ред на Съюза. Нещо повече с Директива 2016/314 на Европейския парламент и Съвета се въвежда някои аспекти за укрепване на презумцията за невинност.Тя е основна гаранция за правото на защита.

Член 6-2 от ЕКПЧ и чл.11/1/ от Всеобщата Декларация за правата на човека единодушно и категорично казват,че всяко лице обвинено в извършване на престъпление се смята за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона.

Важна последица от този принцип е обстоятелството,че всяко съмнение се тълкува в полза на обвиняемия/ *in dubio pro reo*/.

Презумцията за невинност е един от елементите на справедлив наказателен процес.Тя не е обикновена правна, процесуална гаранция, а има по-широк обхват и изисква никой представител на държавната власт да не декларира,че дадено лице е виновно преди вината да бъде установена от съда.

Ето защо и на основание презумцията за невинност никой друг ,освен държавата в лицето на съдебната власт и то с влязъл сила съдебен акт, доказващ вината,не може да обвинява дадено лице в престъпление и да привързва към това негативни правни последици.В противен случай презумцията за невинност добива вида на презумция за виновност и противоречи на правилото *in dubio pro reo*.

А това с други думи означава,че въведеното правило с чл.10,ал.1 изр.второ от ЗМ противоречи и на чл.31, ал 3 от К., щом като на невинен му прекратяват автоматично служебното правоотношение и по този начин за него настъпват негативни последици.

3.Противоречие с чл.4,ал 1 на Конституцията и принципа на правовата държава.

Основите на правовата държава важат за всички правни субекти, е постановено още с Решение № 2 от 1996г.Правовата държава се свързва с върховенството на закона,защита основните права и свободи на гражданите и равенството им пред закона.Налице е противоречие и с чл.48,ал1 във връзка с чл.16 от К поради несъобразяване с принципа на пропорционалност и легитимна цел/.Решение № 10/2018/

Важно е да се припомни и Решение №11/2010/,където се казва,че щом въведеното ограничение не е във връзка с правосъдието ,то това ограничение пряко противоречи на конституционноправната норма/чл.31,ал.4 от К/.

В конкретния случай има само предположение,съмнение за неправомерна дейност,без влязъл в сила съдебен акт.Това според законодателя се санкционира с прекратяване автоматично на служебното правоотношение, при това без право на съдебна защита и контрол.Прекратяването автоматично на служебното правоотношение затваря пътя на съдебната защита и е в противоречие с принципа на правовата държава и чл.56 от К.

23.07.19

Изготвил:

Проф. д-р Христина Балабанова